

Je kunt dit artikel lezen omdat je het cadeau gekregen hebt. Maak nu een [account](#) aan en lees nog 3 artikelen gratis.

[ABONNERENINLOGGEN](#)

[NIEUWS](#)[DUURZAAMHEID](#)[CORPORATIES](#)[DUURZAAMHEID](#)[ENERGIEBESPARING](#)[ENERGIETRANSITIE](#)

1. Eerste publicatie op 7:08
2. Laatst gewijzigd op 10:43

‘Corporaties kunnen niet meer om de Fixbrigades heen’

Vanaf 2023 zullen steeds meer steden hulp krijgen van Fixbrigades die slecht geïsoleerde woningen tochtvrij maken. Janneke Jansen op de Haar begon de eerste klusjesmanbrigade vier jaar geleden in Amsterdam-Oost en verbaasde zich – ook al voor de energiecrisis – over de slechte staat van veel woningen. Ook is ze kritisch over het werk dat aannemers, schilders en verwarmingsinstallateurs leveren. “Wij worden ook ingeschakeld bij woningen die net zijn gerenoveerd.”



Foto: Eran Oppenheimer

De eerste Fixbrigade begon vier jaar geleden in de Dapperbuurt in Amsterdam-Oost. Op het wekelijkse spreekuur van Jungle Amsterdam, een informatie- en adviescentrum voor duurzaamheid in Amsterdam, kwamen veel huurders met klachten over hun slecht geïsoleerde, tochtige woningen waar het 's winters maar niet warm wilde worden, herinnert Janneke

Jansen op de Haar, directeur van stichting Jungle Amsterdam en initiatiefnemer van de Fixbrigade, zich nog.

“We zijn toen met een infraroodcamera [in kaart gaan brengen](#) wat er aan de hand was met die woningen. We maakten een mooi rapportje van alle gebreken waar vervolgens niks mee gebeurde, omdat het bij de huisbaas in een bureaulade belandde. Om de bewoners toch uit de brand te helpen, besloten we toen zelf de handen uit de mouwen te steken en in de woningen te gaan klussen. ”

Lees ook: [‘Hoge gasprijs wake-up call voor energietransitie’](#)

Bakfiets

Een vrijwilliger van de stichting ging met zijn stadsfiets alle adressen langs, met zijn gereedschapskist en materialen in een fietskrat. Deze voormalige elektricien plaatste tochtstrippen, radiatorfolie en kitte kieren dicht. “We kwamen langzaam op gang, omdat er nauwelijks geld voor te vinden was. Omdat we nog geen subsidie kregen, vroegen we toen nog een kleine bijdrage voor de materialen en gereedschappen”, blikt Jansen op de Haar op de beginperiode terug. “Er meldde zich een Syrische jongen die graag mee wilde doen en ook heel handig bleek te zijn. De fiets werd zo zwaar dat we besloten een bakfiets aan te schaffen. Zo begon de Fixbrigade langzaam te groeien.”

Toen de fixbrigade begon waren er ook al mensen die in nood zaten

De energiecrisis die dit jaar uitbrak werd het vliegwiel dat de gestage groei plotsklaps versnelde. Jansen op de Haar: “Door de [oorlog in Oekraïne](#) en de ongelooflijk snel stijgende energieprijzen is energiearmoede een thema geworden. Wat eigenlijk onzin is. Want toen we met de Fixbrigade van start gingen, waren er ook al veel mensen die diep in de problemen zaten. Toen we vier jaar geleden bij de gemeente onze eerste subsidieaanvraag indienden, waarschuwden we al dat er een tikkende tijdbom op ontploffen stond. Door de energietransitie gaan de energieprijzen flink omhoog. Heel veel mensen zullen niet mee kunnen met die energietransitie omdat ze geen geld hebben om hun huis te verduurzamen of in een huurwoning zitten waardoor ze zelf niet kunnen investeren. Je moet er tijdig op anticiperen om die groep te helpen, maar die boodschap werd toen niet opgepikt. Sinds de oorlog in Oekraïne wel, maar eigenlijk zijn we ook nu weer het paard achter de wagen aan het spannen. Want het probleem is nu zó groot en komt zó snel op ons af dat we het niet makkelijk gaan oplossen.”

Meer dan een dagtaak

Sinds de urgentie om energiearmoede aan te pakken razendsnel toenam, tonen steeds meer gemeenten belangstelling om het Amsterdamse voorbeeld navolging te geven en een lokale Fixbrigade in het leven te roepen. Jansen op de Haar hielp Zaanstad, Weesp en Huizen een klusbrigade op te zetten, maar stopte met dit werk toen het haar wekelijks meer dan een dagtaak ging kosten.

Het idee ontstond om landelijk uit te breiden met Fixbrigade Nederland. Shell, Vattenfall, Rabobank en ABN AMRO investeren in de nieuwe stichting en ook minister Hugo de Jonge (Binnenlandse Zaken) trok de portemonnee. Hierdoor kwam in totaal 1.250.000 euro beschikbaar om dit in meer Nederlandse steden te doen. De stichting die nog in de startblokken staat is ambitieus: Fixbrigade Nederland wil vóór eind maart 2024 80 nieuwe lokale Fixbrigades in het leven roepen die 20.000 woningen energiezuinig gaan maken.

Schaamte

De nog op te zetten Fixbrigades zullen allemaal volgens het Amsterdamse model gaan werken. Een voorwaarde is volgens de initiatiefneemster dat de hulp naar kwetsbare bewoners gaat. Mensen met een laag inkomen, hun weg niet in de samenleving kunnen vinden, niet digitaal vaardig zijn en de subsidiepotjes niet weten te vinden. En dat vraagt om een speciale aanpak.

“Het is geen kwestie van een website bouwen en afwachten tot de mensen zich melden. Want dat zal niet gebeuren. Want er heerst veel schaamte. Vanwege armoede, omdat mensen niet in staat zijn hun huis te onderhouden, vervuilen of psychische problemen hebben. Om die doelgroep te bereiken, moet je een vertrouwensband opbouwen voordat je achter de voordeur mag komen. Een Fixbrigade moet daarom aansluiten bij een bestaande particuliere stichting. Of een welzijnsorganisatie als die goed onder inwoners ligt. Maar liever niet vanuit de gemeente zelf, die moet alleen faciliteren. Een andere voorwaarde is dat de materialen en arbeid gratis zijn. Fixbrigade Nederland helpt gemeenten dus niet om een commerciële fixbrigade op te zetten.”

Statushouders

Inmiddels hebben al ongeveer 75 gemeenten bij Fixbrigade Nederland aangeklopt omdat ze graag mee willen doen. Er zullen straks heel wat klussers nodig zijn om alle op te richten teams te bemensen. Jansen op de Haar verwacht niet dat het tekort aan technisch personeel hierbij een obstakel kan worden.

“In Amsterdam leiden we mensen op met een afstand tot de arbeidsmarkt. De meeste leerlingen zijn [statushouders](#) die vaak de Nederlandse taal nog niet goed beheersen, een vak willen leren en uiteindelijk door willen stromen naar betaald werk. Als mensen een leertraject bij ons volgen, helpen wij hen na een half jaar aan een baan. Het liefst binnen een andere Fixbrigade, want ik wil ook graag in Amsterdam nog verder uitbreiden.”

Tot op heden doet Jansen op de Haar er heel weinig aan om fixers te werven. Ze komen meestal uit zichzelf. De vrijwilligerscentrale en het stadsloket Nieuwkomers sturen veel mensen door en ook komen er stagiairs vanuit een ROC. “Ook dat zijn vaak statushouders die een opleiding Entree Techniek volgen en hun Nederlands willen verbeteren. Vanaf het moment dat ze meedraaien gaat dat heel snel, omdat ze heel de dag met bewoners praten.”

Het verbaast de directeur van Jungle Amsterdam dat de bouwsector zich niet meer op statushouders richt om de personeelstekorten op te vangen. “De bouw laat heel veel goed personeel aan de kant staan. Veel statushouders hebben ervaring en een opleiding in de techniek waarmee ze zo aan het werk zouden kunnen. Alleen hun Nederlands is vaak niet goed genoeg. Ook hoor ik van mensen dat de bouw geen vriendelijke sector is omdat er nogal wat racisme heerst. Vluchtelingen worden soms op een nare manier behandeld en willen er niet meer werken.”

Daarnaast worden diploma's van erkende vluchtelingen vaak niet erkend, wat een hindernis is bij het vinden van betaald werk. “Ik heb drie mensen met een universitaire opleiding, met een technische achtergrond. Zij moeten hier het laatste jaar van een universitaire master volgen om hun diploma erkend te krijgen. Om dat jaar universiteit te doen, moet je Nederlands van een niveau zijn dat voor de meeste statushouders niet haalbaar is. De lat ligt te hoog.”

Vijand van bewoners

Jansen op de Haar is ook kritisch over het werk dat aannemers, schilders en verwarmingsinstallateurs leveren. “Wij worden niet alleen ingeschakeld bij woningen die achterstallig onderhoud hebben, maar ook bij woningen die net zijn gerenoveerd. De huur is omhoog gegaan, het energielabel is verbeterd, en dan zie je in zo'n woning dat alle rubbers overgeschilderd zijn. Schilders zijn de grootste vijanden van bewoners. Zij schilderen per definitie rubbers mee. Dan kan je al die rubbers gaan vervangen, want ze zijn hard geworden en je hebt er niks meer aan. Dat komt omdat eigenaren en [corporaties](#) altijd voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten. Vaak gaan aannemers dan bezuinigen op de afwerking. We komen ook in woningen waar je even onder de vensterbank gluuft en dan kijk je zo naar buiten. Dat komen we niet één keer, maar regelmatig tegen.”

Corporaties zagen ons als een bedreiging, misschien is dat nog steeds wel zo

Verwarmingsinstallateurs maken het zo mogelijk nog bonter, ziet de directeur. “Sinds maart 2020 staat in het Bouwbesluit dat er standaard waterzijdig ingeregeld moet worden als er een nieuwe cv-installatie, ketel of radiatoren komen. Het beschikbare water wordt dan gelijkmatig over alle radiatoren verdeeld waarbij de doorstroomsnelheid omlaag gaat. Dat is in Amsterdam echt nergens gebeurd. Er wordt ook voortdurend over gelogen. Dan krijgen mensen van de installateur te horen dat het niet nodig was om waterzijdig in te regelen omdat het al in de fabriek zou zijn gebeurd. Maar dat kán helemaal niet. Het moet ter plekke in de woning gebeuren, omdat elk systeem anders is.”

De Fixbrigades komen ook ketels tegen waar de temperatuur standaard op 80 tot 90 graden is ingeregeld, omdat het beter voor de ketel zou zijn. “Complete onzin, het is alleen maar beter voor de energieleverancier. Het scheelt je zo’n 15 procent op je stookkosten. Uit onze metingen blijkt dan dat het warme water dat eruit komt 65 graden is. Dat betekent waarschijnlijk dat de ketel zo smerig is dat het water niet warmer dan 65 graden wordt. Dan is er iets helemaal mis met die ketel, maar de monteur plakt er nog steeds keurig een stickertje op omdat de ketel zogenaamd weer zijn jaarlijkse onderhoudsbeurt heeft gehad.”

Bedreiging

Woningcorporaties zien de Fixbrigades met enige argwaan in de woningen van hun huurders klussen, is de indruk van Jansen op de Haar. “In het begin zagen zij ons als een bedreiging, misschien is dat nog steeds wel zo. De laatste tijd nemen we niet alleen isolatiemaatregelen, maar werken ook [achterstallig onderhoud](#) weg dat de corporaties laten liggen. Het heeft alleen zin om een tochtstrip te plaatsen als een raam of deur goed sluit. Anders zul je dat eerst moeten repareren. We doen veel van dat soort reparatiewerk.”

Jansen op de Haar kent een gezin waar iedereen regelmatig in het ziekenhuis ligt omdat alle gezinsleden luchtwegproblemen hebben. “Die mensen krijgen doodleuk van hun corporatie te horen dat ze beter moeten ventileren. Wij hebben dan de apparatuur om aan te tonen dat het hele ventilatiesysteem verstopt is omdat het nooit is schoongemaakt. Wij zijn dus kritisch ten aanzien van corporaties en die vinden dat niet leuk. In het begin vonden ze dat we niet aan hun woningen mochten komen. Daar hebben we ons nooit iets van aangetrokken. Wij werken in opdracht van de bewoner en niet van de corporatie.”

Inmiddels is er zoveel maatschappelijke druk ontstaan dat corporaties niet meer om de Fixbrigades heen kunnen, vindt Jansen op de Haar. “Maar”,

verzucht ze, “zij leveren nog steeds geen financiële bijdrage, met uitzondering van een corporatie in Zaanstad, die een bijdrage voor de materialen geeft.”

Lees meer:

- [Bestaande bouw energiezuinig maken is vooral een materiaaluitdaging](#)
- [De energieopgave moet gaan leven: doe de blowdoortest](#)
- [Aanpakken, uitrollen, versnellen: deze bouwvrouw wil door](#)

Dit vind je misschien ook interessant



BOUWBERICHTDUURZAAMHEID

[Deltawind bouwt aan nagenoeg circulair en installatiearm kantoor](#)



NIEUWSDUURZAAMHEID

[Raad van State vernietigt plannen voor reconstructie N65 vanwege stikstof](#)



NIEUWSDUURZAAMHEID

'Stikstofstrijder' Johan Vollenbroek waarschuwt bouw voor donkere jaren



ARTIKELDUURZAAMHEIDGESPONSORD

Ben Bergsma (VHZ): duurzaamheid bepaalt onze innovatiekalender



NIEUWSDUURZAAMHEID

The Fixers en de honderd verdwenen heipalen: 'Ik hield mijn hart vast'

Rob Hendriks
INSIGHTS

1. BOUWBERICHT

Deltawind bouwt aan nagenoeg circulair en installatiearm kantoor

2. BOUWBERICHT

Bedrijfsunits Layers: alternatief op saaie blokkendozen

3. BOUWBERICHT

Haaienbassin Dierenpark Emmen wordt expositieruimte

NIEUWSBRIEF

Cobouw Duurzaamheid

Voor bouwers die verder vooruit kijken. Het belangrijkste nieuws op het gebied van duurzaam bouwen, stikstof/PFAS, de energietransitie, klimaatadaptatie en circulair bouwen.

E-mail

Schrijf je in!

VACATURES

- [Projectcoördinator Bouw - Regio](#)



[BredaMeinselect](#)

- [Projectleider Design & Build - Regio](#)



[GorinchemMeinselect](#)

- [Senior programmamanagerTKI Bouw en](#)



[Techniek](#)

[Bekijk vacatures](#)

Thema's

- [Aanbesteden](#)
- [Bouwkwaliteit](#)
- [Duurzaamheid](#)
- [Infra](#)
- [Innovatie](#)
- [Marktontwikkeling](#)

Extra

- [Podcasts](#)
- [Cobouw50](#)
- [Cobouw Awards](#)
- [Bouwvrouwen](#)
- [Cobouw Café](#)
- [Events](#)

Bekijk ook

- [Bouwberichten](#)
- [Bouwmachines.nl](#)
- [Omgeving in de praktijk](#)
- [Installatie Journaal](#)
- [Vakblad Warmtepompen](#)
- [Vacatures](#)

Volg Cobouw

- [Nieuwsbrieven](#)
- [Facebook](#)
- [LinkedIn](#)

- [Twitter](#)
- [Instagram](#)

Service

- [Contact](#)
- [Abonneren](#)
- [Adverteren](#)
- [FAQ](#)
- [Werken bij VMN media](#)

Cobouw is onderdeel van VMN media. Op gebruik van deze site zijn de volgende regelingen van toepassing: [Algemene Voorwaarden](#) en [Privacy en Cookie beleid](#) | [Privacy instellingen](#)

-
-
-